

De wolvenjacht

Wolven spreken al eeuwenlang tot onze verbeelding en niet alleen omdat ze de voorvaders van onze hond zijn. Wolven spelen een rol in oude beschavingen, in de kunst en in de literatuur..

TEKST EN ILLUSTRATIES: RIA HÖRTER • MET DANK AAN TON POPELIER

Vanaf de middeleeuwen gaat men de wolf – om een modern woord te gebruiken – demoniseren en ontstaat er een panische angst voor dit dier, waarbij men hem allerlei duistere krachten toedicht. Omdat de wolvenpopulaties te groot en te bedreigend worden, en de mens steeds meer leefruimte nodig heeft, worden er maatregelen genomen. De jacht op de wolf, waarbij honden een rol gaan spelen, wordt geopend.

UITMUNTENDE WOLVENJAGERS

De reden waarom de mens op wolven

jaagt zijn divers: bescherming van mensen en vee, opbrengst van de huid, sport en vermaak.

De jacht op wolven dateert van circa 14.000 jaar geleden, wanneer wolven een bedreiging gaan vormen voor nederzettingen van de neolithische mens. In de loop der eeuwen verandert de mening over de wolvenjacht. Tegenstanders zien het nu als een onnodig en wreed tijdverdrijf, voorstanders zijn er van overtuigd dat de wolf onder controle moet worden gehouden, omdat hij anders een groot gevaar gaat vormen voor kuddes en

Foto: Attila

• *De jacht op de wolf kenmerkt zich door een veelheid aan jachtmethoden.*

dorpen in vooral afgelegen streken. De wijze waarop de wolvenjacht wordt beoefend verschilt van land tot land, maar overal worden honden gebruikt om bij de jacht te assisteren. De Russische Barsoi en de Ierse Wolfshond, de Noorse Elandhond, de Hongaarse Erdélyi Kopó, de Poolse Chart Polski en de Franse Poitevin, om er maar een paar te noemen, zijn uitstekende wolvenjagers (geweest). We gaan een kijkje nemen in de geschiedenis van de wolvenjacht in een aantal Europese landen en beginnen in de Lage Landen.

• *Het labrynt uit 'Le Livre de Chasse', veertiende eeuw.*

• *'De Wolvenjacht' – Gerard Rysbrack (1696-1773). Het type honden, twee- en driekleurige grote Franse Lopende Honden, is goed te zien.*

WOLVEN IN DE LAGE LANDEN

In de vroege middeleeuwen ziet men de wolf als een vee- en menseneter en dicht men hem allerlei kwaadaardigheden en duistere machten toe. In werkelijkheid, en bij een leefgebied dat groot genoeg is, vermijdt de wolf mensen en is zelfs bang voor hen. Keizer Karel de Grote, heerser over een goed deel van West-Europa, stelt in 813 per district twee wolvenjagers aan en verwacht dat zij hem regelmatig inlichten over het aantal gedode wolven. In een oude beschrijving lezen we: *In 't jaar 943 heeft Otto de Eerste, bijgenaamt Magnus of de Grootte, Rooms keyser, aan bisschop Baldewyn van Utrecht, het jus forestense of 't opperhoutvesterrecht en de jacht op het groot wild, als beeren, wolven, elanden, herten, wilde zwynen enz. geschonken in 't landschap Drenth, als in 't woud Funalbo (Vollenhove).* De toestemming om op wolven te mogen jagen is vanaf dat moment in handen van de bisschop van Utrecht. Rond 1100 bestaan er in West-Europa, inclusief Engeland, talrijke officieel benoemde wolvenjagers en in de synode van Santiago (1114) wordt

bepaald dat iedere man elke zaterdag, behalve de zaterdagen voor Pasen en Pinksteren, moet deelnemen aan de wolvenjacht. Wie niet wil, riskeert een boete: vijf stuivers voor een priester of een edelman, een stuiver of een schaap voor een boer.

In de veertiende en vijftiende eeuw zetten de vorsten nog steeds de door hen benoemde wolvenjagers in bij de klopjachten. Er is één verschil: de meute 'wolvenhonden' doet zijn intrede.

'DE KINDEREN UIT DE WIEGH'

In 1612 komt er een *nieuwe ordonnantie op de wolvenjagt*. De wolven zijn zo in het nauw gedreven door het in cultuur brengen van hun leefgebied, dat ze grote economische schade aanrichten. Hoe nijpend de situatie is, lezen we in het zeventiende eeuwse boek 'Nederlandsche Historiën' van P.C. Hooft: *...dat gedurende de opstand tegen Spanje heele dorpen verlaaten werden en naardat de mensen minderden 't ongedierte aanfokte, toen in de huizen de wolven quaamen nestelen en men vernam hunne jongen geworpen in de bedsteden; toen deze gruwelijke beesten*

derwijze vermenighvuldigden in Brabant en Vlaandre, dat zij bij schaarsheit van aas, niet alleenlijk het vee, maar wyven en mannen aanranzden; de kinderen uit de wiegh oft der ouderen armen schaakten, en op een jaar (zoo bereekent werd) omtrent Gent, binnen twee mijlen in 't ronde, wel honderd menschen verslonden... Het sprookje van Roodkapje komt dan wel erg dichtbij...

DOGGEN, BRAKKEN EN WINDEN

Deze *nieuwe ordonnantie* regelt dat elke plaats één of meer wolvenjagers moet aanstellen en vangnetten voor wolven moet laten maken. Die wolvenjagers zijn toegerust met allerhande werktuigen, zoals *roeren, pistolen, bogen, spaden, bijlen, ricken, spiesen, spieren, knuppels, klemmen, trommels, trompen en garens* en worden vergezeld door *doggen, brakken en winden*. Voor elke gevangen wolf wordt een behoorlijke premie betaald, zodat de wolvenpopulatie, vooral in de Zuidelijke Nederlanden, drastisch terugloopt. In 1614 komt de prins van Oranje naar Postel (Belgische Kempen) en leidt er een wolvenjacht met gebruik van netten; een gebeurtenis die dui-

• *Wolvenjacht uit 'Le Livre de Chasse'. De honden zijn van het Brakcentype.*

• *De Wolvenjacht in Rusland, 1862. Schilderij van Nikolai Sverchkov (1817-1898).*

• Aanval van een wolf op burgers. Illustratie uit: Johann Geiler von Kaisersberg 'Die Emeis', 1516.

• De Wolfenjacht, geschilderd door Alexandre-Francois Desportes (1661-1743). Het type honden is duidelijk herkenbaar en wellicht zien we hier de voorouders van de Poitevin en de Billy.

zenden mensen op de been brengt. Uit oude verordeningen en handvesten (*placaeten*) krijgt men de indruk dat het vooral boeren en plattelanders zijn die op wolven jagen. Dat heeft ongetwijfeld iets te maken met de premies en met het beschermen van hun vee. Maar ook de adel bemoeit zich met de wolfenjacht. Zo weten we dat de Friese stadhouders Willem Lodewijk (1560-1620) in 1598 de coördinatie van de jacht op wolven in Friesland en Drenthe op zich neemt.

KLOPJACHT OP DE VELUWE

Nog zijn de burgers niet van de wolven verlost; er bestaan veel verhalen over loslopende wolven rond midden achttiende eeuw, vooral in Noord-Brabant, Drenthe en op de Veluwe. Tot ver in de achttiende eeuw organiseren dorpen in Drenthe gezamenlijke wolfenjachten vanwege de schade aan het vee. Iedere volwassen, mannelijke dorpeling is verplicht daaraan deel te nemen. In 1742 vindt een grote klopjacht (opjagen richting netten of schutters) plaats in de bossen bij Postel en in 1745 wordt de laatste klopjacht op de Veluwe gehouden.

De reden wordt door de jachtmeester gegeven: *Vermits sigh op Veluwen verscheidene wolven vertonen, doende groote schade aan het vee der goede opgezete, ben ik door den Heer Landrost van Veluwe versorgt, om een generale jacht op dezelfde toe te rigten.*

In Drenthe wordt in 1772 de laatste grote wolfenjacht gehouden, maar in 1822 (Groesbeek) en 1845 (Schindel) worden nog enkele wolven geschoten. Vanaf het midden van de negentiende eeuw verdwijnt de wolf definitief uit de Lage Landen.

Er wordt bij deze relatief kleine jachten vooral gebruik gemaakt van geweren, klemmen, strikken en valkuilen. Voor de grote parforce jachten en drijfjachten met meutes moeten we naar Frankrijk of Rusland.

FRANKRIJK

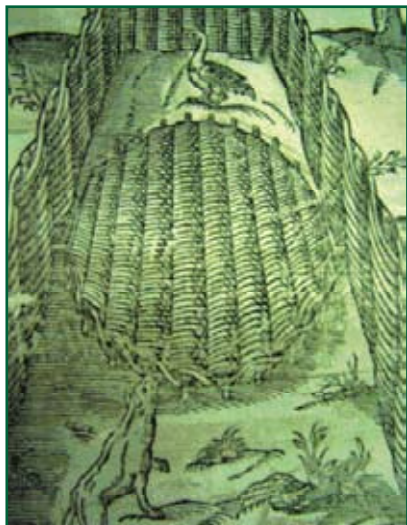
In de negende eeuw benoemt Karel de Grote een keizerlijk elite korps wolfenjagers, de *Luparii*. Het korps moet de wolfenpopulaties in Frankrijk onder controle houden. Wolfenjagers – louvetiers genaamd – krijgen kleine voorrechten: vrijstelling van militaire dienst of van belastingen. Deze

instantie verdwijnt in 1787, als gevolg van de Franse Revolutie, keert terug als Napoleon aan het bewind komt en bestaat nog steeds. De 'Lieutenants de Louveterie' hebben nu als taak om schadelijk wild kort te houden. Hun werk wordt niet betaald, maar geeft recht op een aantal jachtdagen in de Franse staatsbossen.

Net als in de Nederlanden, staan er premies op het hoofd van een wolf, die kunnen oplopen tot het bedrag van een maandsalaris. Aan het begin van de negentiende eeuw worden er elk jaar zo'n 14.000 (!) wolven gedood, met als resultaat dat er aan het einde van die eeuw nog maar 5.000 wolven over zijn. De Eerste Wereldoorlog geeft de wolf nog wat respijt, maar in 1937 wordt de laatste wolf in Frankrijk gedood.

INSTRUCTIEBOEK

Het veertiende eeuwse manuscript *Le Livre de Chasse* toont prachtige miniaturen waarop de wolfenjacht wordt afgebeeld. Eén miniatuur laat jagers te paard zien – het zwaard geheven en voetknechten en honden ernaast – die een vluchtende wolf proberen te

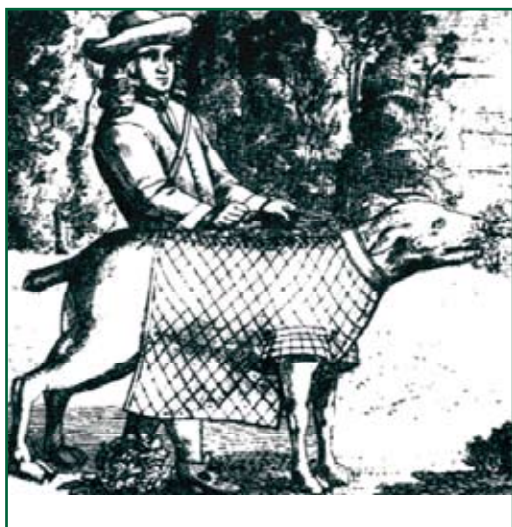
• Een 'wolfsuijl'. Uit: 'La Chasse du Loup' door Iean de Clarmondan, 1576.

• Het gemeentewapen van de Italiaanse gemeente San Martino di Lupari (Padua) herinnert aan de wolvenjacht.

• De in 1765 door Antoine de Beauterne geschoten wolf wordt getoond aan het hof van de Franse koning Louis XV.

• Afbeelding van 'Hatzrüde' in pantser. Dit soort honden werd in Duitsland op de wilde zwijnen- en wolvenjacht gebruikt.

• Zo tekent de bekende George-Louis Leclerc, Comte de Buffon de wolf – le loupe – in zijn 'Histoire Naturelle', een achttiende eeuws werk in 36 delen.

• De vangst van een wolf met gebruik van netten. Een achttiende eeuwse afbeelding van Johann Elias Ridinger. De personen rechts maken zoveel mogelijk herrie om de wolf af te schrikken.

doden. De afgebeelde honden kunnen niet direct aan een ras worden gelinkt, maar ze lijken het meest op Brakken. Een tweede afbeelding uit *Le Livre de Chasse* toont een soort rond labyrint, opgebouwd uit boomstammetjes. In het midden heeft men een schaap gezet. Een rode lijn geeft aan hoe de wolf gaat lopen, want hij ruikt het schaap. Als de wolf bijna een rondje heeft gelopen, stuit hij op een dichte deur. De jagers, die de ingangsdur achter hem dicht doen, hoeven hem alleen nog maar met kruisbogen of

geweren te doden. Een simpele, maar doeltreffende methode, waarbij geen honden nodig zijn.

REUKHONDEN

De Fransman Iean de Clarmondan schrijft in 1576 een boek over de wolvenjacht: *La Chasse du Loup*. Daarin geeft hij een beschrijving van de wijze waarop men een wolf moet opsporen. De lopende jacht – te voet – heeft de voorkeur van De Clarmondan en daarbij wordt gebruik gemaakt van speurhonden. Om de honden

een beetje fel te krijgen, adviseert de auteur hen zes tot acht (!) dagen geen eten te geven en niet te veel te laten slapen. Felle, uitgehongerde honden hebben meer kans tegen een wolf... Net als zijn middeleeuwse voorganger Gaston Phoebus (*Le Livre de Chasse*), gaat De Clarmondan uitgebreid in op het gebruik van honden. Hij adviseert drie goed getrainde reukhonden (Brakken, Bloedhonden), veertien loophonden en acht 'reserve-honden'. Dat laatste omdat een wolvenjacht weleens tien uur kan duren en

omdat er in het heetst van de strijd een hond kan worden gedood. Het voorrecht om op groot wild en wolven te mogen jagen is in Frankrijk voorbehouden aan de Vénérie Royale en Grande Louveterie. De koningen Louis XIII, Henri IV en Louis XIV zijn regelmatige deelnemers aan de wolvenjachten, die onder andere plaatsvinden in Normandië, Poitou en Angoumois/Saintonge. De meutes van de graaf van Songeon en de graaf de Fussey zijn de bekendste van de meer dan 40 meutes die zich, rond 1775, uitsluitend op de wolvenjacht toeleggen. Men gebruikt niet alleen Franse honden, want in de achttiende eeuw worden uit Engeland, Ierland en Spanje Windhonden geïmporteerd.

UIT DE KONINKLIJKE MEUTE

In de hoogtijdagen van de wolvenjacht trekken grote meutes honden door de uitgestrekte bossen van

Frankrijk. De jagers hebben een koninklijke opdracht op zak: zoveel mogelijk wolven schieten. Zo wordt melding gemaakt van ene François Antoine de Beauterne, luitenant onder koning Louis XV, die in 1765 vier maanden achtereen in het veld is, op jacht naar 'de wolf van Chazes'. Hij wordt begeleid door een stoet adellijke jagers en personeel, maar ook door twee hondenknechten, vier Wolfshonden reuen en één Greyhound teef, allemaal eigenhandig uitgezocht uit de koninklijke meute. Alleen snelle honden met veel uithoudingsvermogen en een uitstekende neus zijn geschikte wolvenjagers. In Frankrijk worden voor het merendeel grote Lopende Honden (Brakken) gebruikt, zoals de ruwharige Chien Fauve of de Chien du Haut-Poitou (Poitevin). De laatste fokker van Chiens Fauve én de laatste wolvenjager in Bretagne is baron Halna de Fre-

tay. Dankzij zijn memoires, *Mes Chasses de Loups*, is een stukje negentiende eeuwse geschiedenis van de Franse wolvenjacht bewaard gebleven. Zo schrijft Halna over de Comte de Bolderues, die rond 1800 met Grand Fauves – hij bezit er meer dan 80! – op wolven jaagt. Baron Halna doodt in 1886 de laatste wolven in Finestère en eigenlijk neemt daarna de vraag naar grote Lopende Honden af.

TAMME WOLVEN

In de geschiedenis van de wolvenjacht in Frankrijk mogen drie namen niet ontbreken. Als eerste de Comte Le Couteulx de Canteleu, kynoloog en auteur, fokker van de voorlopers van de Grands Griffons Vendéens. Als tweede Vicomte Emile de la Besge, Frankrijks beroemdste wolvenjager aller tijden. Hij is de schepper van de Chien du Haut-Poitou (Poitevin). En Julien Bost-Lamondie, die in de Poi-

- Een prachtig schilderij (1898) van Jules Bertrand Gelibert (1834-1916). Deze honden zijn waarschijnlijk eigendom van Charles de Maichin; zie de letter M op de flank. De driekleuren worden in die tijd Anglo-Poitevins genoemd en zijn de voorlopers van de huidige Anglo-Français Tricolores. De zwart-witte hond is een Anglo Saintongeois, die we nu kennen als de Anglo-Français Blanc et Noir.

- Afbeelding van de wolvenjacht op een zestiende eeuwse Florentijns wandtafelpijp, dat zich in het Uffizi museum (Florence) bevindt. Jagers met spiesen en honden. De afbeelding is uit 'Il Libro della Caccia' van Gianni Baldi.

- Om de wolven te lokken, worden kadavers van dieren gebruikt. Op deze prent (naar Jacques du Fouilloux, 1519-1580) zien we op de voorgrond een paardenkadaver, waaraan een wolf zich tegoed doet. De jagers worden vergezeld door honden en maken gebruik van een kruisboog en een spies.

tou als laatste op wolven jaagt (1919). Deze heren bejagen en doden vele wolven, maar tegelijkertijd bewonderen ze dit dier mateloos. Le Couteux en Bost-Lamondie bezitten tamme wolven, die ze met hun meutehonden kruisen. De la Besge heeft een duidelijke mening over jacht met meutehonden: geen meutehond is in staat een gezonde, volwassen wolf af te matten en te stellen. Hij had dan ook altijd een geweer in zijn zadeltas. Inmiddels is de wolf in zuidoost Frankrijk weer volledig gesettled, dit tot woede van de schaphouders.

ENGELAND

Berichten over wolvenjachten in Engeland vinden we al in de tiende eeuw. Koning Edgar krijgt jaarlijks een aantal wolvenhuiden van koning Hywel Dda van Wales, als blijk van respect. De Normandische koningen uit de elfde en twaalfde eeuw hebben knechten die zich met de wolvenjacht bezighouden en als ze die taak goed vervullen, is een stuk land hun beloning. Koning Edward I (1239-1307) gaat zelfs zover dat hij alle wolven in zijn koninkrijk wil laten vernietigen.

Hij stelt daarvoor ene Peter Corbet aan, die instructies krijgt *to take and destroy all the wolves he could find*. Corbets jachtgebied ligt voornamelijk in de graafschappen die de grens tussen Engeland en Wales vormen. Tijdens de gehele vijftiende en zestiende eeuw wordt er regelgeving uitgevaardigd met als doel de totale vernietiging van wolven.

Uit oude Engelse documenten worden weinig details bekend over hoe men de wolf te lijf gaat, maar het lijkt vaak om lokale acties te gaan. Zo lezen we over ene Thomas Engaine, die tijdens de regering van koning Edward III (1312-1377) een concessie krijgt om wolven en vossen te doden, onder de voorwaarde dat hij de honden die daarvoor nodig zijn op eigen kosten onderhoudt.

Al tijdens de regeerperiode van Henry VII (1457-1509) sterft de wolf in Engeland uit, maar een klein aantal overleeft in Schotland, tot de achttiende eeuw. Koningin Mary I van Schotland is één van de weinige vrouwelijke wolvenjagers; zij jaagt in 1563 op wolven bij Atholl in de Schotse Hooglanden. De laatste wolf in Schotland

zou zijn geschoten in 1743 en rond die periode – circa 1786 – zijn ook in Ierland de laatste wolven vernietigd. Wolvenjachten worden in Engeland gezien als een noodzakelijk kwaad en men beleeft er beduidend minder plezier aan dan aan de hertenjacht of de vossenjacht. Uit veel documenten spreekt een grote vrees voor wolven en voor wat ze kunnen aanrichten. Beschrijvingen van honden die deelnemen heb ik niet veel gevonden en verder dan *keen and brave Grey-hounds* reikt de informatie vaak niet. De Schotse Deerhound en de Ierse Wolfshond zijn gefokt voor de jacht op wolven. Deze 'moderne' namen komt men echter niet tegen in oude documenten, want in die periode is nog sprake van 'Scottish Greyhound' en 'Irish Greyhound'.

DUITSLAND

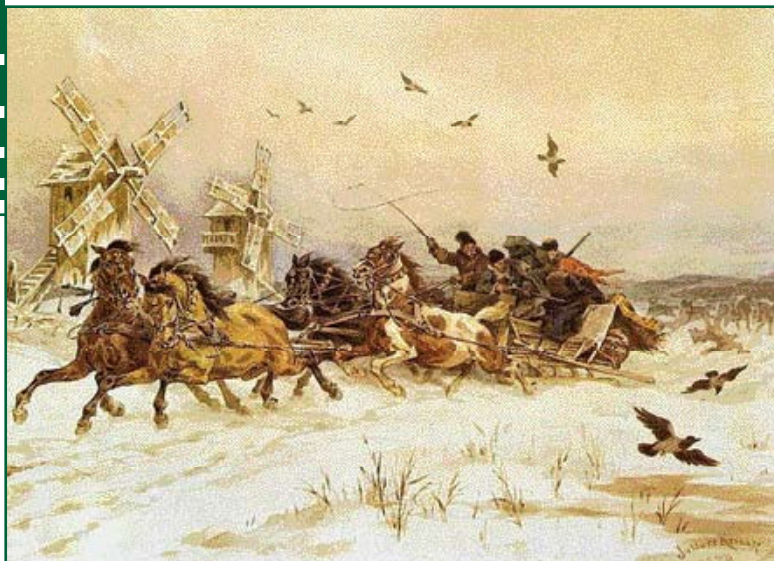
Al in 1197 wordt er bericht over een wolvenplaag aan de rivier de Moezel. Ook hier is het de plicht van de dorpelingen om gezamenlijk de wolvenplagen te lijf te gaan. In de regio Münsterland en Emsland wordt in 1785 de laatste wolvenjacht gehou-

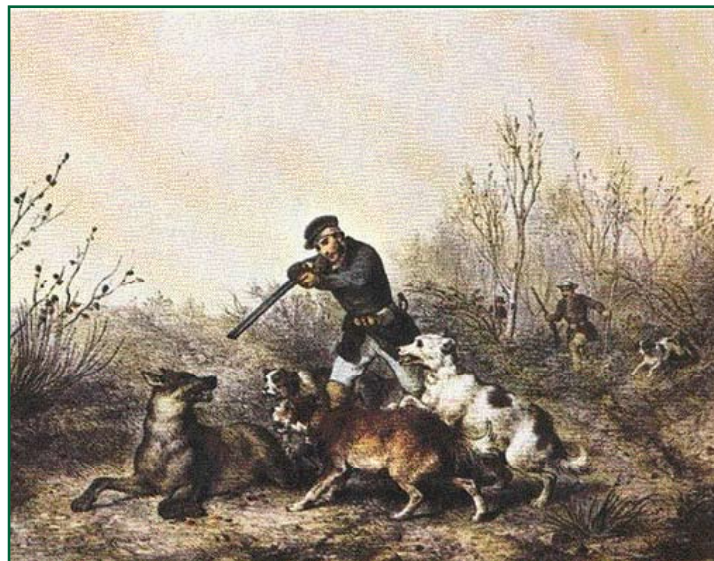
• *Wolvenjacht met Barsoi's in Rusland, 1873.*
De jager maakt het werk van de honden af.

• *'De hangende wolf'.* Prent uit de zestiende eeuw van graveur Marcus Gerards. Uit: *'L'homme et le loup'* door Daniel Bernard.

• Tekening van de Poolse kunstenaar Juliusz Kossak (1824-1899). Bedreiging door wolven is hier prachtig uitgebeeld.

• Afbeelding uit het Italiaanse boek 'Il Libro della Caccia' door Gianni Baldi. De prent is van een onbekende kunstenaar en toont verschillende typen honden.

den; na de jacht gaan de jagers langs de deuren en incasseren hun beloning bij boeren en burgers. In 1849, als de wolven in midden-Europa nagenoeg zijn uitgeroeid, wordt er nog een wolvenplaag gemeld in Kottenheim (Rijnland-Palts). Ten gevolge van een zeer strenge winter in het oosten, trekken de wolven westwaarts. In 1904 wordt in Duitsland de laatste wolf geschoten, maar in de jaren negentig van de vorige eeuw komen er, vanuit Polen, weer wolven naar het oosten van Duitsland.

Over het algemeen worden de voorvaders van de Duitse Dog genoemd als het gaat om honden waarmee men in de middeleeuwen op groot wild jaagt, zoals wilde zwijnen, beren en wolven. Daaraan heeft dit ras ook zijn oude namen te danken: 'Saurüde', 'Saupäcker' en 'Hatzrüde' (jachthond), Ulmer Dog en... Wolfhund. De eerste berichten over Hatzrüden vinden we in jachtbeschrijvingen van Landgraaf Philips von Hessen (1504-1567), een gepassioneerd jager. Daarin is ook sprake van Engelse honden; hoogbenige, sterke honden, die aan het begin van de zestiende eeuw uit Engeland zijn overgekomen. Deze

honden zouden een kruising zijn geweest tussen een Mastiff type en een (Ierse?) Windhund.

RUSLAND

In Rusland is de wolf het meest verspreide groot wild. De grote jachtpartijen, zoals we die kennen uit het middeleeuwse Frankrijk, worden tijdens de Romanov dynastie (1613-1917) verder ontwikkeld en van oudsher is het de Barsoi die bij de wolvenjacht wordt gebruikt. Alleen de snelste en intelligentste honden worden voor de fokkerij gebruikt en om hun talenten te testen, zijn de jachten te paard op de steppe of in de bossen ideaal. Er worden ook Foxhounds gebruikt bij het volgen van een spoor, maar als er een wolf wordt gespot, worden twee of drie Barsoi's losgelaten, die de wolf achtervolgen. Zij zijn immers de snelste honden. Ze vallen de wolf aan door hem aan beide kanten in de hals te pakken of bij de oren. Ze houden hem vast totdat de jager is gearriveerd en deze maakt met een mes het werk van de honden af.

Een traditionele manier van wolven jagen wordt tot op de dag van vandaag in Rusland toegepast. Deze

bestaat uit het omsingelen van een gelokaliseerde wolf met het aanbrennen van een lange band of een touw op de grond, waarbij op gelijke afstanden kleine, vaak rode, staaltjes stof zijn aangebracht. De geur van mensen blijft daaraan hangen, waardoor de wolf binnen de grenzen van het lint of touw blijft. Als de jagers komen zijn de wolven al 'gevlagd'.

In 1846 worden er door het ministerie van binnenlandse zaken 'gouvernementele jagers' benoemd, die een eigen district toegewezen krijgen. Drie roebels voor een gedode wolf is hun beloning. Als men er in 1858 achter komt dat er betaald is voor meer dan één miljoen wolven, wordt duidelijk dat er jagers zijn die elders wolvenvachten kopen en die tonen als zijnde door hen geschoten.

HARDE TRAINING

Groothertog Nicholas Nicolaevich Romanov (1856-1929), kleinzoon van tsaar Nicolaas I, fokt in zijn kennel in Perchino vele Barsoi's; zijn meute is bekend tot ver buiten de grenzen en honderden wolven worden door hem en zijn honden gedood.

Uit het boek *Arrianus – De lange jacht*

- *De Wolven- en Vossenjacht*, schilderij van Peter Paul Rubens (1577-1640). Hoewel niet echt een sport voor vrouwen, is hier toch een dame te paard te zien. De honden neigen het meest naar een Windhonden type. (Metropolitan Museum of Art, New York).

- *De Wolvenjacht*. Prent uit: 'Neuw Jag vnn Weyderwerck Buch', 1582. Ook in Duitsland nemen dorpelingen, uitgerust met dorsvlegels en spiesen, deel aan de wolvenjacht.

en lurecoursing weten we hoe de wolvenjacht rond de wisseling van de negentiende naar de twintigste eeuw wordt beoefend: *Des te meer als men begrijpt dat de jacht van 124-150 Barsoi's plus 15 Greyhounds en 2 meutes Brakken als drijfonden, samen ongeveer 45 koppels groot, ingezet werd gedurende de zomer, herfst en winter. Men jaagde op alles wat er plaatselijk beschikbaar was: herten, wild zwijn, vos of haas. Maar de wolf was de meest begeerde jachtprooi.* En over de honden: *Daarvoor krijgen de Barsoi's een harde training. Vanaf hun zesde maand worden zij voor het eerst voor lichamelijke training buiten de kennels meegenomen door twee ruiters. Dit verhardt de voeten en laat hen wennen aan verschillende soorten terrein. Vanaf hun achtste maand krijgen ze vaste halsbanden om en een serieuze sworra training, met een jaar gaan ze naar de volwassene-kennels en naar hun eerste jachten (...)* Hun zelfvertrouwen werd aangemoedigd door ze te laten wennen aan vastgebonden wolven, en in het veld tijdens de jacht werden zij opgenomen in een sworra, samen met ervaren honden. Een sworra is een groep van drie voor de wolvenjacht getrainde Barsoi's. Tot 1917 worden er op de Chodinka

paardenrenbaan bij Moskou wolven coursings gehouden; gevangen wolven worden over de renbaan gesleept en voor de beste Barsoi's zijn er forse prijzen.

Tragisch is dat bij de komst van het communisme, in 1917, veel Barsoi's, vrijwel uitsluitend in het bezit van de rijken en de adel, door de revolutionairen worden afgemaakt of zelfs door hun adellijke eigenaren worden doodgeschoten. Zij passen dan niet meer in de filosofie van het moderne, communistische Rusland.

STRIKKEN EN VALKUILEN

Zowel in Engeland, Frankrijk, Duitsland als Rusland begeleiden ruiters te paard de wolvenjacht met honden – de parforce jacht – waarbij soms ook netten worden gebruikt. De parforcejacht bestaat uit twee vormen: de spoorzoekjacht, waarbij grote Brakken worden gebruikt, en de zichtjacht (chasse à vue), waarvoor Windhondenrassen worden gebruikt. Eén van de technieken is dat de Brakken de wolven het bos uit drijven, terwijl de Windhonden de achtervolging in zetten. Om de wolven te lokken, worden kadavers van dieren gebruikt of

worden langs de route die de wolven lopen strikken geplaatst. Deze zijn soms zo geconstrueerd dat de wolven ondersteboven komen te hangen.

Tot in de negentiende eeuw is het de gewoonte om de wolven zo een paar dagen te lagen hangen.

Een andere mogelijkheid om een wolf zonder wapens of honden te vangen is de zogenaamde 'wolfscuijl'. Op de route die de wolven lopen (te vinden aan de hand van sporen) wordt een diepe kuil gegraven, met onderin houten spiesen, die men afdekt met bladeren. Het nietsvermoedende dier valt enige meters naar beneden en wordt gewond of gedood. De wolvenjacht kenmerkt zich door een veelheid aan methoden, variërend van boeren met rieken en schoppen tot parforce jachten met paarden en honden.

ANDERE LANDEN

Ook in andere Europese landen, bijvoorbeeld Spanje, Italië, Polen en Zweden, is er altijd jacht gemaakt op wolven, ook met gebruik van honden. Echter, evenals de wolvenjacht in Amerika, Canada en Azië – die vandaag de dag nog plaatsvindt – valt dit buiten het bestek van dit artikel. <